55 teza za izgradnju nove socijalističke i demokratske Bosanskohercegovačke Republike

U uvjetima globalne krize, izraženog kroz neuspjeh provođenja od početka promašenog neoliberalnog projekta te prestanka unilateralne hegemonije i prelaska na multirateralni sustav moći, Bosna i Hercegovina mora tražiti sama svoj put, u kome bi bila subjekt povijesnih procesa, a ne više samo objekt stranih interesa ili poligon za raznorazna eksperimentiranja. To je jedini način opstanka u novonastalim okolnostima, jer sluganski način ponašanja vodi samo u još dublje ponore.

Jedini način funkcionalnog opstanka i djelotvornog i kreativnog napretka jeste definiranje i izgradnja novog ustavnog, pravnog, institucionalnog, vrijednosnog i moralnog sustava bosanskohercegovačke Republike, temeljene na socijalističkim i demokratskim načelima, i koja bi samo na osnovi domaćih kapaciteta i resursa i ravnopravne međunarodne suradnje i pomoći bila dugovječno održiva. U skladu sa tim predstavljamo 55 teza na osnovi kojih bi se mogao kreirati jedan takav sustav :

I. Izvorna suverenost proizlazi samo iz stvaralačke i radničke klase Bosne i Hercegovine. Rasna, etnička, nacionalna, vjerska, religijska, svjetonazorska, ideološka i rodna pripadnost su stvar osobnih izbora i mogu se mijenjati u toku života po željama ljudi, pa radi te relativnosti i promjenljivosti ne može iz njih proizlaziti izvorna suverenost.

II. Uvođenje i provođenje republikanskog, demokratskog, socijalističkog uređenja, koje bi bilo temeljeno na suradnji, miru, empatiji i međusobnoj suradnji i pomoći.

III. Borba protiv imperijalizma, neoliberalizma, neofašizma, neonacizma, birokratizma, desnog i bilo kojeg drugog populizma te desnih, populističkih, autokratskih i totalitarnih modela vlasti, uprave i kontrole.

IV. Pravo na slobodu izbora, vjerovanja, mišljenja i njihovih upražnjavanja, savjesti, spoznaje, kreacije, rada, poduzetništva i odgovornosti te rasne, etničke nacionalne, religijske uvezanosti (uključujući i pravo na promjene tih uvezanosti) ili neuvezanosti je neotuđivo. Teistička, deistička, agnostička i ateistička shvatanja su međusobno potpuno ravnopravna. Ne postoji više monopolitizam i specifična izabranost samo nekih institucija, dogmi, religija, ideologija, svjetonazora.

V. Podržavanje i zaštita interesa plebsa, kreativne, poduzetne i radne većine, te nezaposlenih, penzionera i drugih obespravljenih, a ne dekadentnih, oligarhijskih iskvarenih i korumpiranih pohlepnih elita.

VI. Borba protiv bilo kakvog kulta ličnosti. Sve povijesne osobe ostaviti historijskoj ocjeni, a ne stvarati od njih dnevnopoliticki ukras preko kulta ličnosti. To se odnosi i na žive ljude.

VII. Suprotstavljanje i borba protiv umanjivanja, relativiziranja i glorificiranja dokazanih genocida i drugih masovnih zločina počinjenih nad civilnim stanovništvom i ratnim zarobljenicima, kao i borba protiv historijskog revizionizma i javne afirmacije poraženih fašističkih i nacističkih snaga i njihovih suradnika.

VIII. Zaustavljanje uništavanja i zanemarivanja javnih i zajedničkih dobara te kršenja sveopćeg društvenog interesa, rasprodaje i privatizacije prirodnih resursa, strateške infrastrukture, prometne mreže, energetskog sektora, urbanog javnog prostora i poljoprivrednog zemljišta, te stavljanja u dužničko ropstvo naše zemlje i njenih stanovnika.

IX. Suprotstavljanje i borba protiv dizanja tenzija i širenja straha na nacionalnoj, religijskoj ili bilo kojoj drugoj osnovi, a posebno kada se ono izvodi u svrhu održanja na vlasti i izborne kampanje ili orkestrirane medijske negativne kampanje.

X. Suprotstavljanje i borba protiv diskriminacije na rasnoj, etničkoj, nacionalnoj, teritorijalnoj, religijskoj, vjerskoj, staleškoj, rodnoj i seksualnoj osnovi.

XI. Ponovno pokretanje i forsiranje domaće proizvodnje (u svim njenim potrebama) za općedruštvenu korist, uključujući i obnovu i dalji razvitka ekonomskih i industrijskih resursa nužnih za zapošljavanje ljudi, te društveni opstanak i napredak, od poljoprivrede, energetike, farmaceutskih i medicinskih pogona, rudarstva, stanogradnje, autoindustrije, do digitalnih, genetičkih i drugih tehnologija.U skladu sa tim ponovno pokretanje velikih korporacijskih sistema kao što su nekada bili npr. Energoinvest, Hidrogradnja, Šipad, UPI, Hepok, Rudi Čajavec, Unis...itd....itd....

XII. Intenzivna obnova i dalje širenje prometne (putne/cestovne, željezničke i zračne), stambene (sa boljim estetskim sadržajima) i telekomunikacijske infrastructure, a koje je moguće priuštiti bez ulaženje i u individualno i kolektivno višedecenijsko dužničko ropstvo.

XIII. Promjena zakona o radu u onim odrebama koje idu na štetu rada i radne, kreativne i poduzetne većine. Samim tim i uspostava pravednih zakonskih okvira za radne i socijalne odnose.

XIV. Zakonska regulativa društvenog i zadružnog vlasništva kao i razvoj samoupravnih kooperativa, kompanija i korporacija.

XV. Ponovno afirmiranje radničkih institucija (radnička vijeća/savjeti, radničke skupštine, vijeća zaposlenika).

XVI. Dostojanstven rad slobodan od izrabljivanja, dostojanstven krov nad glavom, zdrava hrana i životna sredina, besplatno obrazovanje na svim nivoima i zdravstvo za sve bez obzira na imovinsku ili bilo koju drugu moć, rodna ravnopravnost, prava svih manjina, sloboda narodnosnog i vjerskog ispoljavanja i izričaja.

XVII. Dodjela na korištenje javnog zemljišta onima koji bi željeli da razvijaju pdređene vidove djelatnosti na njima (npr. poljoprivrednu proizvodnju).

XVIII. Uvođenje poreza na imovinu, koji se smanjuje ako ta imovina nije zapuštena, nije neobrađena i nije nekorištena.

XIX. Ekološki održivi razvoj, sa primarnim ciljem očuvanja zajedničke životne sredine i njenih resursa, posebice u zaštiti vodenih, šumskih, rudnih i zračnih bogatstava naše zemlje.

XX. Zaustavljanje neproduktivnog besmislenog i nepromišljenog reformisanja obrazovno – odgojnog sustava i njegovo deformaliziranje, deideologiziranje i debirokratiziranje.

XXI. Zaustavljanje marginalizacije i komercijalizacije zdravstva, školstva, visokog obrazovanja i znanstvenih istraživanja.

XXII. Zalaganje i borba za održavanje i dalje razvijanje, produbljivanje i usavršavanje dostigutih tekovina u zdravstvenim i obrazovno – odgojnim sustavima.

XXIII. Snaženje naučnog/znanstvenog sektora u svim njegovim segmentima (humanističke, prirodne, tehničke, medicinske, društvene nauke) i provođenje njegovog neprekinutog napretka.

XXIV. Podizanje nivoa kulturnog prosvjećivanja stanovništva, te podržavanje svih vidova umjetnosti. Kultura je osnovno ljudsko pravo.

XXV. Zalaganje za takav sustav u kojem se cijene rad, zalaganje, odgovornost, preduzimljivost i kreativnost.

XXVI. Provođenje uspostave uređenja po kojem nema zakonite i dopuštene vlasti koja ne bi bila izabrana od naroda većinom glasova građana (*per suffragia populi*), i koja ne bi radila u ime naroda i u korist naroda.

XXVII. Ukidanje dosadašnjeg višestranačkog sustava, i njegova zamjena sa novim, modernim oblicima predstavljanja, ispoljavanja i provođenja volje građana i naroda. To bi se izrazilo uvođenjem i provođenjem direktne/neposredne demokratije gdje god je to moguće, uvođenjem obaveznog poštivanja kodeksa ponašanja za izborne liste i druge učesnike izbornih procesa, uvođenjem delegatskih izbora gdje je to moguće, smanjivanje dobne granice za aktivno i pasivno biračko pravo na 16 godina, upražnjavanje pasivnog biračkog prava nije više dobrovoljno nego je obavezno.

XXVIII. Svi subjekti javnog i političkog izbornog procesa se financiraju samo iz predviđenog budžeta za izbore, sopstvene članarine i grassroots programa. Donacija od jednog fizičkog lica ne smije biti veća u iznosu od 10 % prosječne mjesečne plate, a od pravnog lica u iznosu većem od jedne prosječne mjesečne plate. Svi subjekti koji učestvuju u političkom izbornom procesu ili utiču na politiku ne mogu biti financirani iz izvora koje dobivaju bilo kakvu financijsku ili neku drugu materijalnu korist od stranih vlada ili njihovih fondova.

XXIX. Niko ne može obnašati istu javnu funkciju, na bilo kojem nivou javne vlasti, više od osam godina.

XXX. Demokratija je osnovni preduvjet uspješnog socijalističkog, modernog, progresivnog i inovativnog, odgovornog društva. Demokratija ne znači samo proces izbora predstavnika u parlamentu. Bez dopune neposredne (direktne) demokratije, kao i demokratije na radnom mjestu, dolazi do koncentriranja moći u malom krugu političkih i ekonomskih stuktura koje se smjenjuju na vlasti, a iza kojih stoje obogaćeni oligarhijski krugovi. Borimo se za istinsku demokratiju-decentralizaciju, referendumsko odlučivanje o ključnim pitanjima, kao i demokratizaciju ekonomije.

XXXI. Stroga odvojenost izvršne, zakonodavne, sudske vlasti.

XXXII. Široka i funkcionalna lokalna, komunalna i regionalna autonomija i provođenje ideja demokratskog konfederalizma.

XXXIII. Nastojati u iliroslavenskom okruženju održavati aktivnu i stalnu kooperaciju, suradnju i zajednički rad tamo gdje je to potrebno, a sporna pitanja rješavati

međusobnim i zadovoljavajućim dogovorima. Više insistirati na sličnostima nego na razlikama.

XXXIV. Institucionalna suverenost u monetarnim i financijskim tokovima u zemlji.

XXXV. Sloboda kretanja, nastanjivanja, studiranja, israživanja (i publiciranj njihovih rezultata), umjetničkog i bilo kog drugog stvaralaštva, te zasnivanja radnog odnosa.

XXXVI. Provođenje projekata i za povratak dijaspore u domovinu, ali i za doseljavanje i naturalizaciju (sa punom integracijom) svih onih stranaca (bez obzira na rasno, etničko, religijsko, svjetonazorsko, ideološko, vjersko opredjeljenje) koji svojim znanjem, radom, marljivošću, odgovornošću i kreativnosti mogu pomoći u razvoju bosanskohercegovačke socijalističke i demokratske Republike.

XXXVII. Provođenje demografske i naseljeničke politike koja bi omogučila promjenu negativnih pokazatelja u demografskim i prirodno-priraštajskim i natalitetnim kretanjima. U prvom smislu to znači donošenje zakona kojima bi djeca dobila i posebno mjesto kao neotuđiva ustavna kategorija u smislu apsolutne zaštite, brige, obrazovanja i odgoja. Djeca bi se tretirala kao najveće blago i najvažniji resurs Republike.

XXXVIII. Smanjivanje administrativnog opterećenja i razvlašćivanje birokratskih, plutokratskih, klijentelističkih, partokratskih, elitističkih, rodbinskih, nevladinih i drugih vaninstitucionalnih centara moći. To znači i radikalnu redukciju besmislenih i nepotrebnih zakona, propisa, odredbi i službi koji usporavaju funkcionalnost sustava, kreativnost, poduzetništvo, otežavaju rad institucija i oduzimaju vrijeme radnim ljudima, penzionerima i obespravljenim.

XXXIX. Deprofesionalizacija zastupnika/poslanika i vijećnika. Oni mogu za svoj rad primati samo paušale, dnevnice, troškove prevoza i smještaja, i imati uobičajeni imunitet i pravo na pristup informacijama.

XL. Ukidanje upravnih i nadzornih odbora u javnim institucijama, ustanovama, kompanijama ili onima sa većinskim javnim vlasništvom.

XLI. Ukidanje prakse da se direktori i drugi izvršni rukovoditelji u javnim preduzećima, ustanovama, institucijama, službama imenuju preko lobističkih, stranačkih, nepotističkih i "jaranskih" i drugih zakulisnih dogovora i pregovora. Izvršna vlast u javnim ustanovama, kompanijama i institucijama smije imati samo kontrolno – zaštitnu funkciju.

XLII. Puna sloboda, ali i puna odgovornost u govoru i stavovima građana i svih vrsta medija. To podrazumijeva i slobodu postavljanja bilo kakvog sadržaja na medijske platforme (bez obzira na njihovu vrstu), ali isto tako i odgovornost medija za sav sadržaj koji se nalazi na tim za javnost namijenjenim platformama (npr. U vidu govora mržnje).

XLIII. Borba protiv svih vidova kriminala, kako bi se građanima i radnim ljudima osiguralo sigurno okruženje.

XLIV. Promoviranje u iliroslavenskom prostoru, širem balkanskom, europskom i svjetskom kontekstu socijalističkog, demokratskog, progresivnog, inovativnog, pronalazačkog, kreativnog, odgovornog i pravednog društva zasnovanog na jednakosti, solidarnosti, slobodi, demokratiji, republikanizmu, internacionalizmu,

antiimperijalizmu, antifašizmu i odgovornosti. Svijet u kojem će ljudi biti važniji od profita. i koje će baštiniti tekovine općehumanističkog razvitka.

XLV. Promoviranje u iliroslavenskom prostoru, širem balkanskom, europskom i svjetskom kontekstu novih stremljenja postmoderne eklektičke ljevice, ali i baštinjene svih tradicija historijskih socijalnih, demokratskih i plebejskih pokreta, ideja i ideologija.

XLVI. Različitost sposobnosti, marljivosti, afiniteta i osobina ne smiju da bude opravdanje za političku i pravnu nejednakost, a političko-pravna jednakost je samo mrtvo slovo na papiru bez ekonomske jednakosti. Društvo pravedne raspodjele javnih sredstava, u kom postoji suštinska jednakost prilika, putem besplatnog obrazovanje i zdravstva, pune zaposlenosti, garantovanog krova nad glavom, potpune rodne, narodnosne i vjerske ravnopravnosti, prava manjina i uslova za dostojanstven život svih građana bosanskohercegovačke Republike.

XLVII. Solidarnost je osnovna pretpostavka egalitarnog društva. Ljudsku povijest čine borbe za stvaranjem mehanizama solidarnosti, a njihove najvažnije tekovine su obrazovni, zdravstveni i penzioni sistem, zaštita radništva i nezaposlenih i briga o djeci, starijim osobama i najugroženijima. Danas su ove tekovine na udaru neoliberalnog kapitalizma koji razara društvo i naspram njega postavlja sebične interese pojedinca. Mi se zalažemo za zaštitu i obnovu društva solidarnosti, sveobuhvatno zajedništvo i međusobnu pomoć, kao i za socijalnu, ali ne i parazitsku, funkciju države.

XLVIII. Sloboda i jednakost su neraskidno povezane. Niko ne može da uživa slobodu bez osnovnih prava. Živjeti u siromaštvu, bez socijalne i zdravstvene zaštite, bez obrazovanja, krova nad glavom, vode i hrane, znači živjeti bez istinske slobode izbora i bez mogućnosti za ostvaranje ličnog napretka i ostvarivanje ličnog potencijala. Raditi za platu koja ne omogućava dostojanstven život, za kapitaliste koji od tuđeg rada ostvaraju ogroman profit, znači raditi u neslobodnim uslovima otuđenja i eksplatacije. Zalažemo se za istinsko slobodno društvo u kojem ljudski potencijali nisu ograničeni siromaštvom, otuđenjima i izrabljivanjem.

XLIX. Internacionalizam, aniimperijalizam i pacifizam predstavljaju težnju da se vrijednosti solidarnosti, saradnje i mira sprovedu na globalnom nivou. Borba za pravednije društvo je globalna borba koja na svjetskom nivou ima iste probleme i iste neprijatelje. Mir ne podrazumijeva samo odsustvo rata, već i to da glavni ekonomski i socijalni uzroci rata moraju biti uklonjeni. Težimo viziji svjetskog društva kao društvo mira, kolektivne sigurnosti, društvenog razvoja i demokratije koje povezuje sloboda, jednakost i solidarnost.

L. U pojedinim situacijama i nametnutim okolnosti BH Republika je spremna uvijek podržati, zastupati i predvoditi pravednu borbu svih onih koji su izloženi bilo kojoj vrsti nasilja i progona i pružiti otpor najgorim nasilnicima i zločinačkim pokretima i ideologijama. To podrazumijeva i institucionalnu i individualnu osposobljenost građana u odbrani i samozaštiti.

LI. Treba se ponositi antifašističkom borbom partizanskog pokreta u II. svjetskom ratu i tekovinama Narodnooslobodilačke borbe i socijalističke revolucije. Borimo se protiv pokušaja revizionizma, relativizacije fašizma i nacizma i saradnje sa

fašističkim i nacističkim okupatorom. Svjedoci smo tih pokušaja u zemljama ex-SFRJ kao i u Evropi. Fašizam, nacizam, klerofašizam i svaki drugi vid totalitarizma vidimo kao političke forme koje se pojavljivaju u krizi kapitalizma, a danas opet doživljavaju svoju rast. Zato su borbe protiv fašizma, nacizma i klerofašizma i svakog drugog vida totalitarizma i očuvanje antifašizma naše trajno opredeljenje.

LII. Potreban je i privremeni period, u kojem bi napredna i odgovorna avangarda izgradila novi institucionalni i zakonski sustav/sistem, raspisali i proveli izbori za ustavotvorne skupštine na nivou Republike i na nivou komuna.

LIII. BH socijalistička i demokratska Republika bi na osnovi načela internacionalizma bila u funkcionalnoj Uniji sa drugim socijalističkim i demokratskim republikama.

LIV. Provođenje i održavanje ravnoteže i harmonije odnosa između :

- Progresa, razvoja i održivosti.
- Kreativnosti i tradicije.
- Prilagodljivosti i ustrajnosti.
- Različitih ideja i ideologija.
- Rada i kapitala.
- Staleža, klasa, statusa, frakcija i njihovih interesa.
- Profesionalnih kolegija, udruženja, sindikata.
- Individualizma i kolektivizma.
- Hijerarhije i jednakosti.
- Slobode i državnih/javnih obaveza i odgovornosti
- Rasnih, etničkih, narodnosnih, nacionalnih, teritorijalnih, lingvističkih, kulturoloških, vjerskih, religijskih, svjetonazorskih, gender i individualističkih identiteta, i prava na njihove izbore ili ne izbore.
- Teritorijalnih jedinica : komuna i Republike.
- Moći, ovlaštenja, prava, utjecaja i odgovornosti političkih i državnih institucija.
- Kolegijalnosti i vremenske održivosti mandata i imuniteta obnašatelja državnih i drugih javnih institucija, funkcija, dužnosti i službi.
- Izabranih dužnosnika i javnih službenika i građana kojima oni služe

LV. Svaki čovjek je slobodan u onoj mjeri koliko njegova sloboda ne ugrožava slobode drugih ljudi.

Prof. dr. sc. Salmedin Mesihović